

راهکارهای مقابله با مدعیان دروغین

یعقوب ایتوندی*

چکیده

در این نوشته، شرحی از ویژگی‌های ظاهری امام زمان (عج) و نشانه‌هایی که در زمان ظهور ایشان واقع می‌شود، بررسی شده است. شناخت امام یکی از مهم‌ترین وظایف منتظران است. در این دوران و این زمان که تب مهدی گرایی بالا رفته است، بسیاری از افراد به دلایلی، خود را مهدی موعود جا می‌زنند. وقتی به تاریخ رجوع می‌شود و همه اشخاص مدعی مهدویت ملاحظه می‌شود و این همه افراد که با باور کردن ادعای آنان دچار گمراهی شده‌اند، اهمیت شناخت امام عصر (عج) و ضرورت آن برای همگان آشکار می‌شود. برای شناخت مهدی حقیقی، نیازمند شناخت همه خصوصیات ایشان هست چراکه بعضی از خصوصیات ایشان قابل مشاهده در شخص دیگری نیست. با این شناخت، مدعیان دروغین قابل شناسایی و البته مردم دچار تردید نخواهند شد و دانسته می‌شود که از چه کسی باید پیروی کرد. هدف این مقاله، دادن یک راهکار (برای شناخت هر چه بیشتر امام عصر(عج)) برای مقابله با مدعیان مهدویت است که با توجه به کتاب موعود نامه (فرهنگ الفبایی مهدویت) گردآوری شده است.

کلیدواژه‌ها: شناخت امام زمان (عج)، صفات امام مهدی (عج)، مدعیان دروغین.

مقدمه

بحث امامت در تشیع از اصول دین است و دشمنان تشیع سعی در تحریف آن از ادوار گذشته تا به حال داشته‌اند. بخصوص بحث مهدویت که امام زمان (عج) از دیدگان غایب است سبب شده تا کسانی پیدا شوند و ادعای امامت کنند و افرادی را گمراه کنند، لذا شناخت امام از ضروریات دین هست بخصوص در عصر غیبت که موجب مصون ماندن از گمراهی در این حیطة می‌شود. همان‌طور که امام حسین علیه السلام در پاسخ «ما معرفه الله؟» فرمودند: «معرفه اهل کل زمان امامهم الّذی یجب علیهم طاعته»^۱؛ شناختن امام زمان خود است که اطاعت او بر ایشان واجب است.

در طول تاریخ اسلام، افراد بسیاری ادعای مهدویت کرده‌اند و شاید شماره مدعیان مهدویت در اسلام کمتر از مسیحیت نباشد. تا هنگامی که مهدی موعود قیام نکرده است، همواره اشتیاق به برترین رهبر و منجی بزرگ، قلب توده‌ها را مالا مال خواهد کرد و تا این اشتیاق در توده‌هاست، همواره مدعیان دروغین، ایفای نقش برای آن خواهند کرد و هرروز به شکلی و در میان هر قومی به اسمی خودنمایی می‌کنند.

با توجه به حساسیت مهدی شناسی، باید دانست که مهدی کیست؟ تا ناخواسته از طاغوت پیروی نکرد. با شناختن ایشان، خودبه‌خود همه مدعیان دروغین نفی خواهند شد. در این نوشته که با توجه به کتاب موعود نامه (فرهنگ الفبایی مهدویت) جمع‌آوری شده است، به خصوصیات ظاهری امام مهدی (عج)، نشانه‌هایی که همراه ظهور ایشان واقع می‌شود پرداخته شده است. اوصاف و خصوصیات که برای آن حضرت بیان شده، مشخصاتی است که جز بر آن

شخص خاص (امام دوازدهم (عج)) بر احدی قابل انطباق نیست، لذا بطلان دعاوی مدعیان مهدویت با توجه به این نشانه‌ها آشکار است.

۱. خصوصیات ظاهری و پوشش امام در زمان ظهور

ابروهایش به طرف صورتش فروهشته است. ابروهایی کشیده دارد. ابروانی به هم رسیده دارد. دیدگانی مشکی و سرمه کشیده دارد و از شب زنده داری فرو رفته است. پیشانی باز و درخشانی دارد. رنگش عربی (گندم گون) است. هاله‌ای از نور او را احاطه کرده است. صورتی نقره فام و چهره‌ای گلگون دارد. دندان‌هایش چون شانه (ظریف، منظم و جدا از هم) است. دندان‌هایی شفاف دارد. دندان‌های ثناییش براق و جدا از هم است. محاسن مبارکش پر مو و مشکی است. موهایی پر پشت دارد، موهایی جاذب دارد که بر شانه‌هایش فرو ریخته است، موهایی طلایی دارد.

سیمایی چون ماه تابان دارد و چهره‌اش گرد و درخشان است، پیشانی باز و نورانی، بینی کشیده و باریک دارد. چهره‌اش چون دینار (گرد و گلگون) است، دیدگانش سرمه کشیده، محاسن مبارکش پر مو و بر گونه راست او خالی جذاب است مانند دانه مشک که بر قطعه عنبر ساییده باشند.

ابو بصیر می‌گوید: به امام صادق علیه السلام گفتم: از پدر شما شنیده‌ام که امام زمان (عج)، سینه‌ای گشاده و کتف‌هایی باز و عریض دارد. حضرت علیه السلام فرمود: ای ابا محمد، پدرم زره پیامبر صلی الله علیه و آله را پوشید ولی برایش بلند بود به طوری که بر زمین می‌رسید، من نیز آن را پوشیدم، ولی بر قامت بلند بود، ولی آن زره بر قامت حضرت قائم (عج) چنان مناسب و اندازه است که بر بدن رسول خدا صلی الله علیه و آله اندازه بود و قسمت پایین آن زره کوتاه است، به طوری که هر بیننده گمان می‌کند، اطراف آن را گره زده‌اند.^۱ ریان بن صلت می‌گوید: به امام رضا علیه السلام عرض کردم:

۱. اثبات الهداه، ج ۳، ص ۴۴۰ و ۵۲۰.

آیا شما صاحب امر هستید؟ فرمود: من امام و صاحب امر هستم ولی نه آن صاحب امری که زمین را از عدل و داد پر می‌کند... حضرت قائم (عج) کسی است که وقتی ظهور می‌کند، در سن پیران است ولی به نظر جوان می‌آید اندامی قوی و تنومند دارد به طوری که اگر دست را به سوی بزرگترین درخت دراز کند آن را از ریشه بیرون می‌آورد و اگر میان کوه‌ها فریاد برآورد صخره‌ها را می‌شکند و از جا کنده می‌شود.^۱

عمران بن حصین می‌گوید: «به رسول خدا ﷺ گفتم: این مرد (مهدی) را برایم توصیف کن. پیامبر ﷺ فرمود: او از فرزندان من است، اندامش چونان مردان بنی اسرائیل سخت و ستبر است؛ به هنگام سختی و گرفتاری امت من قیام می‌کند. رنگ چهره‌اش به عرب‌ها شباهت دارد، قیافه‌اش چون مرد چهل ساله می‌نماید، صورتش چون ماه می‌درخشد، زمین را پر از عدل و داد می‌کند، آنگاه که آکنده از ظلم و ستم شود...»^۲.

امام حسن مجتبیٰ علیهما السلام می‌فرماید: «...خداوند عمر حضرت مهدی (عج) را در روزگار غیبت طولانی می‌گرداند، پس از آنکه با قدرت بی‌پایانش او از چهره جوانی کمتر از چهل سال ظاهر می‌کند.»^۳ امیر مؤمنان علی علیهما السلام می‌فرماید: «هنگامی که مهدی قیام کند، سن او بین سی تا چهل خواهد بود.»^۴ مروی می‌گوید: «به امام صادق علیهما السلام عرض کردم: نشانه قائم شما به هنگام قیام و ظهور چیست؟ امام فرمود: نشانه‌اش این است که سن حضرت زیاد است ولی از نظر چهره جوان می‌نماید به گونه‌ای که اگر کسی به او نظر کند، می‌پندارد او در سن

۱. کمال‌الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۴۸.

۲. ملاحم، ابن طاووس، ص ۱۴۲.

۳. کفایه الاثر، ابی قاسم علی بن محمد بن علی الخزاز القمی الرازی، ص ۲۲۴.

۴. احقاق الحق، ج ۱۹، ص ۶۵۴.

چهل سالگی یا کمتر است. گذشت روزگار او را پیر نمی‌کند تا زمانی که اجلش فرا رسد.^۱

راست قامت است نه دراز قد، قد مبارکش مانند شاخه درخت بان (که سرو قدان را به آن تشبیه می‌کنند) و یا چوب ریحان است. یعقوب بن شعیب می‌گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: آیا نمی‌خواهی پیراهنی را که حضرت قائم به هنگام ظهور، بر تن دارد را به تو نشان دهم؟ عرض کردم: البته مایلم آن را ببینم. حضرت، صندوقچه‌ای را خواست و آن را گشود و از آن، پیراهن کرباسی بیرون آورد و آن را باز کرد که در گوشه آستین چپ آن لکه خونی بود. امام علیه السلام فرمود: این پیراهن پیامبر صلی الله علیه و آله است و در روزی که چهار دندان پیشین حضرت را (در جنگ احد) شکستند، آن را بر تن داشت و حضرت قائم در حالی که این پیراهن را بر تن دارد، قیام می‌کند. من آن خون را بوسیدم و بر دیده خود نهادم. آن گاه حضرت، لباس را پیچیده و برداشت.^۲

۲. حضرت مهدی (عج)؛ میراث دار انبیاء صلی الله علیه و آله

در حدیث طولانی مفضل است که امام صادق علیه السلام فرمود: «ترکه جمیع پیامبران در آن (سقط) است، حتی عصای آدم علیه السلام، آلت نجاری نوح علیه السلام و ترکه هود و صالح (علیهما السلام) و مجموعه ابراهیم علیه السلام و صاع یوسف علیه السلام، مکیال شعیب علیه السلام و آینه او، عصای موسی علیه السلام و تابوتی که در اوست، بقیه آنچه ماند از آل موسی و آل هارون که ملائک بر می‌دارند و زره داوود علیه السلام، عصای رسول خدا صلی الله علیه و آله، انگشتر سلیمان علیه السلام و تاج او، رحل عیسی علیه السلام و میراث جمیع پیامبران و مرسلان.»^۳

۱. کمال‌الدین، ج ۲، ص ۶۵۲.

۲. اثبات الهداه، ج ۳، ص ۵۴۲.

۳. نجم الثاقب، میرزا حسین نوری طبرسی، باب دوم (گفتار مفضل بن عمر در مورد خروج حضرت (عج)).

سفت در لغت به معنای جامه دان است که به شکل جوال یا مانند کدوی خشک میان تهی باشد.

علاوه بر این‌ها؛ عصا، انگشتر، برد، زره، عمامه، اسب، ناقه، استر، الاغ و شتر سواری رسول خدا ﷺ و مصحف امام علی علیه السلام هم در این سفت قرار دارد. حضرت مهدی (عج) هنگام ظهور، عمامه رسول خدا صلی الله علیه و آله (سحاب) را به همراه دارد.

پس بدان که حضرت حجت (عج) میراث تمام پیامبران را با خود دارد. در روایات آمده است که حضرت مهدی (عج) وقتی ظهور می‌کند، کفش مخصوص شیت نبی صلی الله علیه و آله را برپا دارد.^۱ کفش شیت هم از مواریث انبیاست که به حضرت انتقال می‌یابد. شیت دومین پیغمبر از نسل بشر است و در غار ابو قیس دفن شد. نقش نگین انگشتری حضرت حجت (عج)، *أَنَا حُجَّةُ اللَّهِ* است و به روایتی *أَنَا حُجَّةُ اللَّهِ وَ خَالِصَةٌ* می‌باشد که به همین مهر، روی زمین حکومت می‌کند.^۲

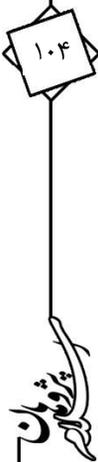
حضرت مهدی (عج) در هنگام ظهور، عبای قطوانی به تن دارد. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «مهدی از فرزندان من است، هنگام ظهور، سیمایی چهل ساله و پرتوان و شاداب دارد... و دو جامه خاص قطوانی بر تن اوست...»^۳ عبای قطوانی، عبای سفید رنگی است که دارای کرک‌های کوتاه است. قطوان نام یکی از نواحی کوفه و سمرقند است که عبای آن معروف است.

براق اسبی است که جبرئیل امین در آستانه ظهور برای حضرت حجت (عج) می‌آورد و همان استری است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) در شب معراج بر آن نشست. امام زین العابدین علیه السلام از آمدن جبرئیل در آستانه ظهور به محضر حضرت (عج) سخن گفته و فرموده: «آنگاه اسبی را که براق نامیده

۱. اثبات الهداه، ج ۷، ص ۴۵.

۲. نجم الثاقب، باب دوم.

۳. عقد الدرر، ص ۳۶.

می‌شود، به حضور ایشان می‌آورد، قائم بر آن سوار می‌شود، سپس به سمت کوه رضوی حرکت می‌کند.^۱ براق دو گوش لرزان دارد و چشم این حیوان در شمش قرار دارد، میان هرگام تا گام دیگرش آن قدر فاصله دارد که چشمش کار کند. یال آن به سمت راستش سرازیر است و دو بال از پشت دارد.^۲ از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) نقل شده است که فرمودند: «خداوند، براق را در اختیار من قرار داد و آن حیوانی است از حیوانات بهشت، نه کوتاه است، نه بلند و اگر خداوند دستور دهد دنیا و آخرت را در یک پیمایش می‌پیماید و از هر حیوانی خوش رنگ‌تر است.»^۳

حضرت زین العابدین علیه السلام فرمود: «در قائم ما، نشانه‌هایی از هفت پیامبر وجود دارد: نشانه‌ای از پدر ما آدم علیه السلام، نشانه‌ای از حضرت نوح علیه السلام، نشانه‌ای از حضرت ابراهیم علیه السلام، نشانه‌ای از حضرت موسی علیه السلام، نشانه‌ای از حضرت عیسی علیه السلام، نشانه‌ای از حضرت ایوب علیه السلام و نشانه‌ای از حضرت محمد علیه السلام. نشانه‌اش از حضرت آدم علیه السلام و نوح علیه السلام، طول عمر است. نشانه‌اش از حضرت ابراهیم علیه السلام، ولادت پنهانی و کناره‌گیری از مردمان است. نشانه‌اش از حضرت موسی علیه السلام، استمرار ترس و غیبت است. نشانه‌اش از حضرت عیسی علیه السلام، اختلاف مردم در حق اوست. نشانه‌اش از حضرت ایوب علیه السلام، فرج بعد از شدت و گشایش پس از گرفتاری است و اما نشانه‌اش از حضرت محمد علیه السلام، خروج با شمشیر است.»^۴ به امید آن روز.

۱. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۶.

۲. معارف و معاریف، ج ۹، ص ۴۸۹.

۳. بحارالانوار، ج ۱۸، ص ۳۱۱.

۴. منتخب الاثر، ص ۳۰۰.

۳. نشانه‌های ظهور

نشانه‌های ظهور گوناگون‌اند: کلی، جزئی، خاص، مجمل و کنایی، مقید و مشروط به تحقق شرایط دیگر، منفصل و متصل، عادی و غیر عادی. بر شمردن همه این اقسام، نه چندان مفید است و نه لازم؛ چه آن که بسیاری از آن‌ها، نشانه‌های قطعی ظهور نیستند. افزون، بر این، از نظر سند و محتوا اشکال دارند و درستی و نادرستی آن‌ها، خیلی روشن نیست. از این روی، به چند نوع از اقسام نشانه‌های ظهور که مهم‌ترین آن‌ها، به ویژه نشانه‌های حتمی و متصل به ظهور است اشاره می‌شود.

۱۰۶

۳.۱. نشانه‌های حتمی

در میان نشانه‌ها از شماری از آن‌ها به روشنی به عنوان علائم حتمی ظهور یاد شده‌است. منظور از نشانه‌های حتمی در مقابل غیر حتمی، آن است که تحقق پدیدار شدن آن‌ها، بدون هیچ قید و شرطی، قطعی و الزامی خواهد بود، به گونه‌ای که تا آن‌ها واقع نگردند، حضرت مهدی (عج) ظاهر نخواهد شد. اگر کسی پیش از واقع شدن نشانه‌های حتمی، ادعای ظهور مهدی (عج) را بکند، ادعایی است نادرست.

در برابر این‌ها، نشانه‌های غیر حتمی است، یعنی مقید و مشروط به اموری هستند که در صورت تحقق آن‌ها، به عنوان نشانه، پدید می‌آیند؛ به عبارت دیگر، نشانه‌های غیر حتمی، شاید پدید آیند و شاید پدید نیایند و امام زمان (عج) ظهور کند. امامان معصوم علیهم‌السلام به خاطر مصالحی، از پدید آمدن آن‌ها در دوره غیبت، خبر داده‌اند.

رخدادهایی که از پدید آمدن آن‌ها خبر داده شده سه حالت دارند:

۱. برخی از امور مسلم، به همان گونه که خبر داده‌اند، پدید می‌آیند و هیچ تغییری در آن‌ها داده نمی‌شود. این دسته از امور، حوادثی هستند که شرایط اقتضای آن‌ها فراهم است و مانعی در کار نیست. چنین اموری را هر چند خداوند

قادر است تغییر دهد و یا آنها را اصلاً بردارد، ولی چون مخالفت و تغییر و حذف آنها با اصول مسلم عدالت، حکمت و لطف خداوند ناسازگار است، تغییر آنها از سوی خداوند، محال خواهد بود؛ مانند ظهور حضرت مهدی (عج) که امکان ندارد تغییر کند و یا اصلاً برداشته شود، چنانکه خداوندتوان به انجام ظلم را دارد، ولی انجام آنها بر وی محال است.

۲. دسته‌ای از رخدادها، مانند حالت نخست، اموری حتمی و قطعی هستند، ولی تبدیل و برداشتن آنها ناسازگاری با حکمت و عدالت خداوند ندارد. این امور، هر چند از جهت این که اسباب و شرایط ایجاد آنها، وجود دارد و باز دارنده‌ای هم بر سر راه پیدایش آنها نیست و از این جهت حتمی هستند، ولی هیچ اشکالی ندارد که اراده خداوند آنها را تغییر دهد، یا آن را بردارد. نشانه‌های حتمی ظهور، از این گونه‌اند یعنی از نظر فراهم بودن شرایط و مقتضیات در آن زمان، پیش بینی شده با نبودن باز دارنده بر سر راه پدید آمدن آن، تحقق آن قطعی و الزامی خواهد بود. با این حال، امکان دارد به اراده خداوند تغییر کنند و یا محقق نشوند، پس حتمی بودن، به معنای آن نیست که محال است رخ ندهند.

۳. دسته‌ای از رخدادها، آنهایی هستند که پدید آمدن آنها، در صورتی که بازدارنده‌ای پیش نیاید و یا مقتضیات آنها موجود باشد، واقع خواهند شد. شمار زیادی از نشانه‌های ظهور که در روایات، پدیدار شدن آنها در طول دوره غیبت، پیش بینی شده است و به عنوان نشانه‌های غیر حتمی شمرده می‌شوند، از این گونه‌اند؛ از این روی امکان دارد، پدید نیایند.

بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که نشانه‌های حتمی، از جهت فراهم بودن شرایط و نبودن بازدارنده‌ها، پدید خواهند آمد ولی محال نیست که خداوند آنها را تغییر دهد. از آن جا که در روایات فراوانی، امامان علیهم‌السلام بر مسلم بودن پدید

آمدن آن‌ها تأکید کرده‌اند، می‌توان گفت که اراده خداوند، بر پدید آمدن آن‌هاست.

اینکه این نشانه‌های حتمی به چه مقدارند، در روایات اختلاف است. در شماری از اخبار، نشانه‌های حتمی ظهور، پنج عدد شمرده شده‌اند. عمر بن حنظله می‌گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: «لایخرج المهدي حتى تطلع مع الشمس آیه»^۱. در این روایت، گرچه تعبیر حتمی به کار نرفته، ولی از سیاق آن پیداست که تا چنین نشانه‌ای با خورشید ظاهر نشود، حضرت مهدی (عج) ظهور نخواهد کرد.

۱۰۸

در میان نشانه‌هایی که بدان‌ها اشاره کردیم، حتمی بودن نشانه‌های پنجگانه: خروج سفیانی، خروج یمانی، صیحه آسمانی، قتل نفس زکیه و خسف در سرزمین بیداء، روشن است، زیرا از روایات فراوانی که در میان آن‌ها روایات صحیح نیز وجود دارد، حتمی بودن آن‌ها استفاده می‌شود. نعمانی می‌نویسد:

«...ثم حققوا كون العلامات الخمس ألتی اعظم الدلائل و البراهین علی ظهور الحق بعدها، كما بطلوا امر التوقیت. ^۲ سپس نشانه‌های پنجگانه را که بزرگ‌ترین دلیل و نشانه بر آشکار شدن حق است، ثابت کرده‌اند همانگونه که مساله مشخص کردن زمان معین را برای ظهور، باطل کرده‌اند».

نعمانی، در این سخن، ضمن آن که بر مسلم بودن علائم پنجگانه تأکید می‌ورزد، آن‌ها را بزرگ‌ترین و مهم‌ترین نشانه‌های ظهور نیز می‌داند. موارد دیگری در کتابهای روایی، به عنوان نشانه‌های حتمی آمده، ولی با توجه به اسناد ضعیف آن‌ها، نمی‌توان به حتمی بودن آن‌ها، بلکه به اصل نشانه

۱. بحارالانوار، ج ۲۱۷، ص ۵۲.

۲. کتاب الغیبه، ۲۸۲.

بودن آن‌ها مطمئن شد بر همین اساس، شیخ مفید، اصل تقسیم نشانه‌ها به حتمی و غیر حتمی را امری مسلم دانسته، ولی بر این باور است که حتمی بودن همه آن‌ها روشن نیست.^۱ بنابراین ظاهراً علائم حتمی ظهور همان پنج تا است.

۲.۳. نشانه‌های متصل به ظهور

برابر روایات، شماری از علائم ظهور، متصل به ظهور خواهند بود، به گونه‌ای که بین آن‌ها و ظهور فاصله زیادی نباشد. البته این که فاصله آن نشانه‌ها تا ظهور چه مدت و یا چند روز است، به راستی روشن نیست، ولی قدر مسلم آن است که فاصله زیاد نیست و احتمالاً، مجموعه نشانه‌های متصل به ظهور در همان سال ظهور، یا سال پیش از آن رخ می‌دهند. از پدیدار شدن نخستین نشانه متصل تا ظهور مهدی، نشانه‌ها همچون حلقه‌های زنجیر بدون فاصله پی در پی پدید می‌آیند، چنانکه در روایتی، محمد بن صامت از امام صادق علیه السلام، پس از آن که برخی نشانه‌ها را امام علیه السلام بیان کرده بود، پرسید: «فدایت شوم می‌ترسم این امر (تحقق نشانه‌های ظهور مهدی) به طول انجامد؟ امام علیه السلام فرمود:

لا، انما (هو) كنظام الخرز يتبع بعضه بعضاً. (نه محققاً، همچون مهره‌های تسبیح، یکی پس از دیگر می‌آید).^۲

حتی در مورد برخی از نشانه‌های متصل به ظهور، مقدار فاصله آن با ظهور نیز، بیان شده است. امام باقر علیه السلام درباره قتل نفس زکیه، فرمود:

«ليس بين قيام القائم (عج) و قتل النفس الزكية اكثر من خمس عشرة ليلة».^۳

فاصله میان کشته شدن نفس زکیه و قیام قائم بیش از ۱۵ شب نیست.

خروج سفیانی و یمانی نیز، برابر آنچه از روایات استفاده می‌شود، در یک

محدوده زمانی در آستانه ظهور صورت می‌گیرد و فاصله آن تا قیام قائم (عج)، از

۱. ارشاد، ج ۲، ص ۳۷۰.

۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۳۵.

۳. کتاب الغیبه، ۴۴۰.

پانزده ماه، بیشتر نخواهد بود. در روایات، فاصله یک سال، ۹ ماه و هشتم ماه هم گفته شده است. بر این اساس، تردیدی نیست که شماری از نشانه‌های ظهور که بیشتر نشانه‌های حتمی نیز هستند، نزدیک ظهور و متصل به آن واقع می‌شوند.

۳.۳. شانه‌های غیر عادی

تحقق نشانه‌های ظهور، همچون واقع شدن سایر پدیده‌ها، به‌روال طبیعی و عادی است، ولی پیش‌گویی برخی از آن‌ها، به گونه‌ای در اخبار بازتاب یافته که به نظر می‌رسد، واقع شدن آن‌ها به‌طور عادی غیر ممکن می‌نماید و تحقق آن‌ها، به صورت غیرطبیعی و در چهار چوب معجزه خواهد بود. مثلاً طلوع خورشید از مغرب^۱، ظاهر شدن دست و یا نشانه‌ای با خورشید در آسمان، صیحه آسمانی و... اگر همان معنای ظاهری آن‌ها مراد باشد، باید به گونه معجزه رخ دهند، زیرا پدیدار شدن چنین اموری، عادتاً ممکن نیست. البته شاید برخی از این نشانه‌ها، معنای کنایی و رمزی داشته باشند و اشاره به رخدادهایی که پیدایش آن‌ها، عادتاً امکان دارد. برخی از آن‌ها نشانه نباشند و در درستی آن‌ها تردید باشد و بخشی از نشانه‌های ظهور و یا دست کم، شمار اندکی از آن‌ها، به گونه معجزه رخ خواهند داد.

اکنون، باید دید آیا تحقق هر امر غیر عادی، می‌تواند معجزه باشد؟ آیا هر حادثه‌ای که ظاهراً ممکن نیست، حتماً معجزه است؟ فرقی نمی‌کند بین نوع حوادث؟

از باب نمونه، از خروج دجال و صیحه آسمانی به گونه‌ای خیر داده شده که در ظاهر تحقق آن‌ها، ممکن نیست. آیا می‌توان پدیدار شدن این گونه نشانه‌ها را معجزه دانست؟

۱. شهید مطهری احتمال داده است که منظور، وقوع انقلاب اسلامی و هجرت امام خمینی (ره) از پاریس به ایران است. ر. ک. پیرامون جمهوری اسلامی ۸۶.

یا این که فرق است بین حوادث مثبت و منفی و فرق است بین اموری که در جهت باطل و تأیید آن صورت می‌گیرد و اموری که برای اثبات حقانیت حق و اقامه حجت بر آن واقع می‌شوند؟

معجزه چهار چوب خاصی دارد. تحقق هر امری را صرفاً غیر عادی باشد، نمی‌توان معجزه دانست؛ زیرا معجزه، با انگیزه‌های صحیح و الهی و در شرایط خاص صورت می‌گیرد و بر این اساس، تنها نشانه‌هایی که در راستای تقویت حق و تأیید ظهور و قیام مهدی (عج) باشد و تحقق آن‌ها به صورت عادی ممکن نباشد، معجزه خواهند بود، نه هر حادثه غیر عادی تا چه رسد به حوادثی که سبب تقویت باطل شود.

۴. روز قیام

روایات گوناگونی در باره روز قیام وجود دارد، در برخی نوروز یاد شده، برخی احادیث هم عاشورا را روز قیام دانسته‌اند و تعدادی از روایات روز شنبه و تعدادی دیگر روز جمعه، روز قیام تعیین شده است. در همزمانی نوروز با عاشورا اشکالی به نظر نمی‌رسد و یکی شدن این دو روز ممکن است و هم زمانی این دو روز با جمعه و شنبه نیز ممکن است. آنچه مشکل است ذکر دو روز هفته (جمعه و شنبه) به عنوان روز قیام است. اگر سند این روایت صحیح باشد در این صورت احادیثی که جمعه را روز ظهور حضرت (عج) تعیین کرده است بر روز قیام و ظهور حمل می‌شود و روایاتی که شنبه را روز قیام می‌داند بر استقرار و تثبیت نظام الهی و نابودی مخالفان تفسیر می‌شود؛ اما روایاتی که شنبه را روز قیام می‌داند از نظر سند مورد تأمل است.^۱

۱. چشم‌اندازی به حکومت مهدی (عج)، نجم‌الدین طبرسی، ص ۶۳.

۵. شعار پرچم قیام

هر حکومتی دارای پرچم است که به وسیله آن شناخته می‌شود و قیام‌ها و انقلاب‌ها نیز از پرچم برخوردارند که تا حدودی نمایانگر اهداف رهبران آن می‌باشد. انقلاب جهانی حضرت حجت (عج) پرچم مخصوص دارد و بر آن شعاری نقش بسته است. هر چند درباره شعار پرچم آن حضرت اختلاف است ولی نکته‌ای در همه اقوال مشترک است و آن این است که مردم را به فرمان برداری از حضرت دعوت می‌کند.

در روایتی آمده:

«بر روی پرچم حضرت مهدی (عج) نوشته شده است: گوش شنوا داشته باشید و از حضرتش اطاعت کنید»^۱ در جای دیگری می‌خوانیم: شعار پرچم حضرت مهدی (عج)، البیعة لله - بیعت مخصوص خداست - می‌باشد.

۶. پرچم قیام

حضرت علی علیه السلام می‌فرماید: پرچم او (حضرت مهدی (عج)) مخمل مشکی چهار گوش کرک داری است که درازی آن کمی بیشتر از پهنای آن است از روزی که پیامبر صلی الله علیه و آله وفات کرده، این پرچم باز نشده و باز نخواهد شد تا روزی که مهدی (عج) ظهور کند.^۲

۷. محل ظهور

در روایات متعددی آمده است که محل ظهور مهدی (عج) مکه است.^۳ پس از بیعت مردم با حضرت مهدی (عج) در مکه و فرو پاشی نظام حاکم بر آن، آن

۱. اثبات الهداه ج ۳، ص ۵۸۲.

۲. الزام الناصب، ص ۲۵۹.

۳. تفسیر برهان، ج ۱، ص ۱۶۳.

حضرت (عج) قدرت را به دست می‌گیرد و بر تشکیلات و مراکز اداره جامعه مسلط می‌شود.^۱

۸. اولین خطبه حضرت مهدی (عج)

حضرت (عج) در روز موعود وارد مسجد الحرام می‌شود، دو رکعت نماز رو به قبله و پشت به مقام ابراهیم علیه السلام به جا می‌آورد پس از دعا به درگاه خداوند به نزدیک کعبه رفته و با تکیه بر حجرالاسود رو به جهانیان کرده و نخستین خطبه خود را آغاز می‌کند. حضرت (عج) پس از حمد و سلام بر آستان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و خاندانش چنین می‌فرماید: ای مردم ما برای خداوند - از شما - یاری می‌طلبیم و کیست که مرا یاری کند؟ آری ما خاندان پیامبران محمد مصطفی صلی الله علیه و آله هستیم و سزاوارترین (و نزدیک‌ترین) مردم نسبت به خدا و ایشان. هرکس با من در رابطه با آدم علیه السلام محاجه کند من سزاوارترین مردم نسبت به اویم و همین طور راجع به حضرت نوح و ابراهیم علیه السلام و محمد صلی الله علیه و آله و دیگر پیامبران و کتاب خداوند که به هر کدام از دیگر مردم اولی هستم. مگر خداوند متعال در کتابش نفرموده است: «خداوند، آدم و نوح و آل ابراهیم و آل عمران را بر جهانیان برتری داد. آنان فرزندان و دودمانی بودند که (از نظر پاکی و تقوا و فضیلت)، بعضی از بعض دیگر گرفته شده بودند و خداوند، شنوا و داناست».^۲ من باز مانده آدم و ذخیره نوح و برگزیده ابراهیم و عصاره وجود محمد صلی الله علیه و آله هستم ... هرکس درباره نسبت رسول خدا صلی الله علیه و آله با من محاجه کند، من سزاوارترین مردم نسبت به آن هستم.

هرکه امروز کلام مرا می‌شنود به خداوند متعال قسم می‌دهم که به غایبان برساند به حق خداوند متعال و رسول گرامی‌اش و حق خودم، از شما می‌خواهم

۱. غیبه نعمانی، ص ۳۱۳.

۲. آل عمران، ۳۳ و ۳۴.

به ما رو کنید که حق خویشاوندی رسول خدا ﷺ را بر گردن شما دارم. شما ما را یاری کنید و در مقابل آنان که به ما ظلم می‌کنند، حمایت کنید که اهل باطل به ما دروغ بستند ... از خدا بترسید و خدا را درباره ما در نظر داشته باشید. ما را خوار نکنید، یاری‌مان کنید تا خداوند متعال شما را یاری فرماید.^۱ سپس حضرت (عج) دست‌هایشان را به آسمان بلند کرده و با دعا و تضرع این آیه را به درگاه الهی عرضه می‌دارد: «أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ».^۲

۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۲۳.

۲. نمل، ۶۲.

نتیجه گیری

امام موعود حقیقی آن کسی است که دارای آن خصوصیات، پوشش، نشانه‌ها و پرچم باشد و در مکه ظهور کند. علاوه بر این، رسالت اصلی مهدی (عج) برچیدن هرگونه ظلم و ستم از محیط زندگی انسان و ریختن طرح نوینی برای یک حکومت جهانی بر اساس عدل و داد و مبارزه با انواع تبعیض‌ها و استعمار و استثمار و زورگویی گردنکشان است.

وقتی امام زمان (عج) ظهور کند، جهشی به افکار می‌دهد، پیشرفت چشمگیری به علوم و دانش‌ها و صنایع می‌بخشد و حرکتی در جهان خفته در همه زمینه‌ها ایجاد می‌کند. او همه پیروان مذاهب را در زیر یک پرچم گردآوری می‌کند. او ثروت‌های جهان را عادلانه تقسیم می‌نماید. او رونق به اقتصاد جهان می‌بخشد، آن چنان که نیازمندی در همه جهان پیدا نخواهد شد. او هر حقی را به صاحبش می‌رساند. هیچ نقطه ویرانی در زمین باقی نمی‌ماند مگر این که او آباد می‌سازد. در عصر او آن چنان امنیت جهان را فرا می‌گیرد که اگر زنی تنها از شرق جهان به غرب برود، هیچ کس آزاری به او نمی‌رساند. او منابع زمین را استخراج می‌کند. همه را در یک نظام توحیدی همه جانبه مجتمع می‌سازد. هیچ یک از مدعیان مهدویت نمی‌توانند یک هزارم این برنامه را عملی کنند حتی نمی‌توانند شهر و محله خود را طبق این برنامه تنظیم کنند.

هنوز ظلم و ستم، تجاوز و تعدی، در حال گسترش است. جنگ‌های جهانی اول و دوم، میلیون‌ها کشته و ده‌ها میلیون مجروح بر جای گذاشت و جهان را به خاک و خون کشید. روز به روز رقابت‌های خطرناک ابرقدرت‌ها بیشتر و فاصله آن‌ها با ممالک فقیر فزون‌تر می‌گردد. هر شب میلیون‌ها نفر در جهان، گرسنه می‌خوابند و زندان‌ها از انبوه بی‌گناهان پر است. خود کامگان به شکنجه مردم جهان مشغولند؛ یعنی، جهان هنوز رو به تراکم ظلم و ستم می‌رود، کی و کجا از

عدل و داد پر شده است؟ وهمین دلیل قویترین و مؤثرترین پاسخ به تمام مدّعیان طول تاریخ است و سند زنده‌ای است بر دروغ آنان، دلیلی کوتاه و فشرده اما برنده و قاطع!

در میان نشانه‌های ظهور، حتمی بودن نشانه‌های پنجگانه: خروج سفیانی، خروج یمانی، صیحه آسمانی، قتل نفس زکیه و خسف در سرزمین بیداء، روشن است، لذا با توجه به اینکه این پنج مورد از نشان‌های قطعی ظهور است باید در ادعای کسانی که ادعای مهدویت می‌کنند توجه لازم را نمود تا در گمراهی قرار نگیرند.

فهرست منابع

قرآن کریم.

۱. ابن ابی زینب، محمد بن ابراهیم، الغیبه.
۲. ابن بابویه، محمد بن علی، کمال الدین و تمام النعمه.
۳. ابن طاوس، علی بن موسی، الملاحم و الفتن فی ظهور الغائب المنتظر عجل الله فرجه.
۴. بحرانی، هاشم بن سلیمان، البرهان فی تفسیر القرآن.
۵. تونه ای، مجتبی (۱۳۸۹). کتاب موعود نامه (فرهنگ الفبایی مهدویت). قم: میراث ماندگار.
۶. حر عاملی، محمد بن حسن، اثبات الهداه بالنصوص و المعجزات، ج ۳.
۷. حسینی دشتی، مصطفی، معارف و معاریف: دایرةالمعارف جامع اسلامی.
۸. خزاز رازی، علی بن محمد، کفایه الاثر فی النصوص علی الائمة الاثني عشر.
۹. صافی گلپایگانی، لطف الله، منتخب الاثر فی الامام الثاني عشر علیه السلام.
۱۰. طبرسی، نجم الدین، چشم اندازی به حکومت مهدی (عج).
۱۱. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۱۸، ج ۵۲.
۱۲. مطهری، مرتضی، پیرامون جمهوری اسلامی.
۱۳. مفید، محمد بن محمد، الارشاد فی معرفه حجج الله علی العباد.
۱۴. مقدسی شافعی سلمی، یوسف بن یحیی، عقد الدرر فی اخبار المنتظر.
۱۵. نوری، حسین بن محمدتقی، النجم الثاقب فی احوال الامام الحجه الغائب (عج).
۱۶. یزدی حائری، علی بن زین العابدین، الزام الناصب فی اثبات الحجه الغائب عجل فرجه.

